

MARIAN VICTOR BUCIU

10 + 10

*prozatori exemplari
nominalizați la Nobel*

Colecția: Biblioteca Contemporanul • Dicționare
Coperta și colaj: Florin Afloarei

Lector: Valentin Dervelean
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura Contemporanul
OP-22, CP-113, Sector 1, București,
Cod 014780, România
Tel/Fax: 4021-2125692; 4021-3106618
E-mail: office@contemporanul.ro
www.contemporanul.ro

Anul apariției: 2011
Ediție Digitală PDF

ISBN 978-606-92683-2-2

Copyright © 2011 Contemporanul

MARIAN VICTOR BUCIU, profesor doctor la Facultatea de Litere a Universității din Craiova, predă cursuri de istoria literaturii române interbelice, din perioada comunistă și postcomunistă, cuprinzând analize și sinteze ale unor curente și opere de mare interes artistic. A publicat în reviste numeroase cronici, studii și eseuri literare. În volumele *Celălalt Arghezi. Eseu de poetica retorică a prozei*, 1995, *Breban. Eseu despre stratagemele supraviețuirii narrative*, 1996, *Ionesco. Eseu despre onto-retorica literaturii*, 1996, *E.M. Cioran – Despărțirea continuă a Autorului cel Rău. Eseu despre onto-retorica Textului cioranian*, 1996, *Onto-retorica lui I.L. Caragiale*, 1997, *Țepeneag. Între onirism, textualism, postmodernism*, 1998, *Promptuar. Lecturi post-totalitare*, 2001, *Dieter Schlesak, un maestru german al evaziunii*, 2003, *Panorama literaturii române din secolul XX*, vol. I, *Poezia*, 2003, *Zece prozatori exemplari. Perioada interbelică*, 2006, autorul practică o hermeneutică personalizată – *onto-retorica* –, propunând un instrumentar conceptual propriu, de reorientare post-structuralistă și post-deconstrucționistă, în tradiția criticii europene, desfășurate riguros asupra ființei și limbajului textelor literare. Prin aceasta, interpretul dă curs unei dialectici interpretative, nuanțată până la detaliul și relația infinitezimale, având drept scop cunoașterea identității retorice și poetologice a operelor. Prin critica literară, încearcă să descopere o cunoaștere „din urmă”, lucidă și pătrunzătoare, analitică, sintetică, evaluativă (canonică, ierarhizatoare) a literaturii, în limite contextuale concentrice, clar precizate, de la individual la categorial și universal.

La Editura Ideea Europeană a publicat *E.M. Cioran – Despărțirea continuă a Autorului cel Rău*, ediția a doua, 2005, *Zece prozatori exemplari. Perioada interbelică*, 2006.

ARGUMENT

Prezentul volum reeditează, la inițiativa și cu un titlu propus de editoarea și scriitoarea Aura Christi, căreia îi readuc mulțumiri, *Zece prozatori exemplari. Perioada interbelică* (Ed. Ideea Europeană, 2006) și *Zece prozatori exemplari. Perioada comunistă* (Ed. Euro Press Group, 2007). Acestea se propun, în fapt, drept capitole dintr-o *Panoramă a literaturii române în secolul XX*, din care au fost publicate primele două volume. Am făcut anterior unele precizări. Pe unele le reiau aici pentru necesitatea lor.

Privitor la referințele critice, menționez că ele apar în text. Am explicat la primele ediții dificultățile selecției și sensul restrângerii la numai 10 autori pentru fiecare jumătate de veac, cifra devenind pretextuală în sumarul cărții din 2007. Nici istoria generală, dar mai cu seamă istoria literară, nu se repetă. Mai curând se dispersează și se contrazice. Continuitatea artistică, însă, izbutește să se armonizeze cu discontinuitatea. Liantul puternic rămâne, desigur, acela axiologic. Exemplaritatea prozatorilor are în vedere valoarea performativă ori canonică. Ea nu se referă la toate scrierilor unui prozator. Regula atrage excepția: nu toate *scrierile* se constituie în *operă*, în sensul exemplarității.

Dincolo de particularizări sau conjuncturi istorice, situația apare similară în toate literaturile care, prin comuniune estetică, alcătuiesc ceea ce numim literatură universală.

Mă aplec critic spre o literatură încă insuficient cunoscută, marcată în ultimele decenii și de *obsesia sau complexul Premiului Nobel*. Atitudinea noastră comună fibrilează excesiv de relativizant sau absolutizant, încercând să devină acționară și să provoace reacțiuni într-un domeniu artistic universal, cu suport multilingvistic. Rămân la convingerea că exemplaritatea este efectul stranieții privită ca insolită familiaritate. Testez, cum am mai spus, fondul autohton și forma universală, în epica românească din secolul XX, evidențiind experimentului substanțial, în măsura în care se *integrează* în – și face sau încearcă *diferența* de – epica occidentală. Dincolo de valoarea intrinsecă, prin traducere merituoasă și meritată, se va arăta că literatura română, chiar și prin proză, vine într-un (de)mers firesc, de vie comunicare, spre doritul și huilul Premiu Nobel...

20 august 2010

I. Zece prozatori exemplari

Perioada interbelică

PRECIZĂRI

Încep cu acelea referitoare la titlu. Zece este o cifră aleasă – cum s-a constatat, frecvent – pentru impactul elocvenței ei. Iar calificativul „exemplari” trebuie luat ca un indicator al valorii de ansamblu. Selecția procustiană poate fi, în concret, amendabilă. Mă gândesc repede la absența unui prozator ca G. Ibrăileanu, prin unicul său roman, *Adela*. Unul și foarte bun! Prin comparație cu acest caz, situația autorilor prezenți aici este mult mai problematică. Nu toată proza lor este marcată de exemplaritate. Sau să luăm în seamă și exemplaritatea negativă, și aceasta reprezentată, uneori în mostre monstruoase (*Mitrea Cocor* de M. Sadoveanu), la unii dintre „marii” noștri prozatori interbelici? În absolut, altfel, n-am avea prozatori exemplari. Dar nici prozatorii cunoscuți în mod universal nu sunt lipsiți de inegalitatea cu ei înșiși. (Nu se zice că și Homer mai adoarme, uneori?) Ar trebui discutate limitele acestei diferențe. E poate imposibil să găsești între „universali” echivalentul unui autor care semnează cu aceeași mână, să spunem, *Creanga de aur* și, reiau exemplul, *Mitrea Cocor*.

Cu privire la conținutul propriu-zis, să notez că articolele fac parte dintr-o *Panoramă a*

literaturii române în secolul XX, volumul al doilea, *Proza*, aproape definitivat; unele, cele despre Arghezi și Urmuz, vor fi acolo prescurtate. Cel dintâi volum al *Panoramei, Poezia*, a apărut la Editura Scrisul Românesc în 2003. Articolul despre Arghezi reia, în cea mai mare măsură, fragmente, ușor reprelucrate, din *Celălalt Arghezi. Eseu de poetica retorică a prozei*, 1995. Modificările privesc foarte puțin redactarea, ele constau în alegerea fragmentelor și reducerea citatelor.

Bibliografia critică poate fi descoperită în paginile volumului. Unele sugestii de lectură rămân, poate, mai mult implicite decât explicite. Nu revendic, prin urmare, decât o personalizare relativă a interpretării. Și când spun asta mă refer chiar și la metoda de lucru, care m-a urmărit și în alte volume critice.

Cartea apare din inițiativa Editurii Ideea Europeană, în special a poetei, prozatoarei și eseistei Aura Christi, și a editorului Andrei Potlog. Le mulțumesc tuturor.